

Boven om het achtkant, tegen het ondertafelement de noodige 4 duims greenen rietborde breed 40 duim, benevens de vereischte vorst- of dekplanken op de kap, overal welsluitend bewerkt, en door taaie rongspijkers voldoende gevestigd.

Het riet onder deze planken vooraf goed te teeren. De binnenkant van het riet op de kap dat tusschen de spanten ligt, geheel met kalkmortel te bepleisteren.

Tot de berieting van deze molens zal de aannemer moeten bezigen, een persoon, die bij de Directie als een bekwame molendekker bekend staat.

§ 53. Woonvertrek.

Behalve in den molen No. 2 zal door den aannemer in iederen molen een woonvertrek worden getimmerd.

Dit woonvertrek met een kast om den onderbonkelaar of het spilrad af te schutten te hoogte van den zolder, door 3 duims vuren plankhout, gevestigd aan 10 bij 10 duims vuren stijl- en regelwerk.

In dit woonvertrek een portaal voor de buitendeur, wederzijds met kasten betimmerd, een kast onder het spilrad met 2 duims bordplankjes, voorts twee bedsteden, met muurbekleding bordjes, planken enz. naar aanwijzing.

Het portaal te sluiten door twee opgeklampte 2 duims vuren deuren, de bedsteden door twee, en het kastje onder den bonkelaar door twee dito deuren; doch de beide kasten bezijden het portaal ieder door eene deur gedigt. Van deze laatste kasten, moet tot kleerkast één met mantelknoppen enz. worden betimmerd, en de andere van bordplankjes worden voorzien, beide met 2 duims muurbekleding.

De deuren drie klampen hoog, afgehangen aan bogtknieren van No. 0. Alle gesloten door eene kruk en eiken wervel, knippen, kastsloten enz., naar aanwijzing en opgaaf.

Eindelijk een $\frac{1}{2}$ steens schoorsteenmantel, met steens brandgevel, in $\frac{1}{2}$ steens rookboezem tot boven de tweede zolder. Alles kleine bonte steen in basterdtras. De mantel te metselen op een 10 bij 12 duims vuren raam, rustende op twee gekromde pilasters en twee ijzeren hangers.

In den rookboezem een ijzeren staaf, voorts van binnen te berapen gelijk ook den mantel. Een steenshaardkolk, met een nieuwe plaat lang 1,10 el, breed 75 duim, tusschen de pilasters een brandplaat, hoog 80 en breed 60 duim, het overige gedeelte met witte tegeltjes 1ste soort opgezet.

In den gemetselden boezempijp een kozijntje met 2 duims vuren luikje. Deze rookboezem te vervolgen door verglaasde buizen uit de fabriek van de heeren *Cremer en Co.*, te *Bolsward*, binnenwerks wijd 30 duim, tot 10 duim boven de kapszolder. De buizen goed gesloten opgezet, met taaie specie zuiver digt aangestroken, nevens de zolders, voor de veiligheid met zink omkleed.

De buizen door een storten pijpkap gedekt, de zolder rondom den boezempijp ter breedte van 50 duim met zwaar zink te bekleeden, even zoo ook de stijlen, den onderkant van het tafelement, en het naaste rietveld.

Alles zoodanig te bekleeden en te behandelen als de veiligheid vordert, en de Directie zal ordonneren.

De mantel van buiten te bekleeden met 2 duims vuren plankhout, versierd met lijstjes enz. naar opgaaf.

Op de uittimmering of rietborden, en onder de oplangers en hoekkepers 5 bij 7 duims vuren stijltjes te plaatsen, op tanden gewerkt en met bekwame spijkers gevestigd, en deze in het woonvertrek te bekleeden met 2 dito vuren plankhout, onder gebruik van het noodige 4 bij 6 duims vuren regelwerk.

In deze betimmering vier opgeklampte vuren deurtjes, afgehangen aan bogtknieren en gesloten door eiken wervels.

Eindelijk de noodige plinten, lijsten, en verdere vereischten, naar de orders der Directie geleverd en bewerkt.

§ 54. *Loodwerk.*

De beide spruiten van af den binnenkant van het rieten dak van boven, en tot 2 duim over de kanten, te bekleeden met 15 ponds lood, gelijk ook de einden der voeghouten van onder de stormschutting, het kwartrond van het kalf, het karduisje, de einden der vorstplanken, en de krimpen tusschen de staart en schooren.

Alle stukken uit eene lengte en breedte, gevestigd door vertinde nagels.

§ 55. *Waterleidingen.*

Tot aan- en afvoer de noodige waterleidingen te graven, tot in het buiten- en binnenwater.

Die achter den vijzelkom door den binnenberm op peil breed 5 el, daar beneden 1,70 el; die door den buitenberm, op de hoogte van het peil breed 4 el en diep 0,75 el, beide met eene vallings van een op een. De hoeken geleidelijk af te ronden. De uitkomende specie met behoud van 2 el schoonen wal op te kruijen, om later tot aaniërding van den molenwerf te worden gebezigd.

§ 56. *Molenwerf.*

Naar dat de metselwerken vorderen, zal men den molen van binnen geheel, en van buiten ter breedte van 1,50 el rondom het muurwerk, bij lagen van 50 duim, bezanden, telkens met eene genoegzame hoeveelheid water aangegoten.

Het hiertoe benoodigde zand, kan in de nabijheid van de molens No. 1 en 2 worden gestoken, doch moet voor de overigen worden gebaggerd en aangevoerd, welk een en ander, geheel door den aannemer zelf wordt bevorderd en bekostigd.

Daarna den molenwerf aanteiëarden en op te hoogen met de aanwezige grondspecie, bij lagen van 25 duim, telkens den grond van spaanders enz. te ontdoen of te zuiveren, goed sijn te scherven en stevig aan te trappen.

Alle houtwerk dat met den grond in aanraking komt, door eene 50 duim dikke laag klijn of leemspecie te omkleeden. De bezanding moet plaats hebben, tot de hoogte van den draagmuur, de aaniërding met grondspecie tot 20 duim, beneden den bovenkant van het ondertalement ter breedte van 5 el, uit de velden van 't achtkant, onder eene helling van 20 duim voorts verloopende tot op het maaiveld, onder eene vallings van een een tweede op een.

Bij den molen No. 3 zal de aannemer den molenwerf, aan weersijden van den vóór-waterloop en den vijzelkom, moeten opzetten met eiken bladrijs, in de rigting der houten vluugels of zoo als bij de uitvoering hem zal worden aangewezen, ter lengte van 4 el, bij de hoogte van 1,50 el. De bossen, met de zware einden naar buiten geregeld, goed gesloten aangewerkt, en telkens met grondspecie ingevuld. Alles naar te ontvangen orders van de Directie.

§ 57. *Kruipalen.*

Zestien boschkant eiken kruipalen, ieder gemiddeld lang 3,50 el zwaar 25 bij 25 duim, boven den grond gekruind en bewerkt naar orders.

De kruipalen op 5 palm beneden den grond te vereenigen, en aan den vijzelkom en de buitenvleugels te verbinden, door 14 zware kolders, met keepen om de palen gewerkt, en door bekwame rongen overal solide bevestigd.

Tot afsluiting van den molenwerf een of meer stekken te slaan naar aanwijzing bij de uitvoering, waartoe:

56 doorgesneden boschkant eiken palen, lang 2 el zwaar 10 bij 20 duim, behoorlijk werkt, en op 90 duim boven den grond gesteld.

De palen vereenigd door 246 ellen, 3 bij 20 duims vuren schroothout.

Twee schuins hangende hekjes, afgehangen aan zware haakbanden, ingesloten door haakje en klinkstel.

Een secreteet te maken, van vier boschkant eiken palen, lang 2 el zwaar 15 bij 20 een eiken raam van 10 bij 12 duim; buitenwerks lang 1 el en breed 90 duim. Voor duims vuren beschotwerk, met 5 bij 7 duims vuren scheeringen.

Dit secreteet aan den voorkant hoog 2,40 el boven den vloer; behoorlijk beschoten, beten en belat, met pannen gedekt, en van beleg en dakplanken voorzien, naar behooren. Een geklampte vuren deur, hangende aan twee zware haakbanden, ingesloten door een klin haakje en wervel.

De zitting, voorschutting en vloer, van 3 duims vuren hout. De planken geploegd, en den binnenkant het houtwerk geschaafd. Voor No. 2 komt de omschrijving van dit se niet in aanmerking.

§ 58. *Molenzeeilen.*

Vier nieuwe molenzeeilen, van voldoende lengte, breed 2 kleed, van best hollandsche doek, met leuvers, zwichtlijnen, hoektouwen, halskettingen naar behooren. Een vangtouw een roedtouw, beide van bekware lengte, best geslagen en geteerd touw, dik in den om 7 duim. Een lange molenhaak, een ijsbeitel met stok, en hangende smeerkist en de vere benodigdheden naar opgaaf.

§ 59. *Teeren en verwen.*

De aannemer zal het houtwerk van het geheele woonvertrek, en verder al hetgeen dat den dag beschonen wordt, grondverwen, stoppen en daarna nog eens goed gedekt oververven.

De vijzel, de bovenas, en voorts alle ijzerwerk voor de verwerking, doch na de keer tweemaal goed gedekt geheel te meniën, gelijk ook alle houtwerk dat met de metselwerk in aanraking komt.

Het secreteet van binnen tweemaal te grondverwen en te stoppen als voren.

De vijzelkom van binnen, alle vleugels van buiten, het krooshek, het secreteet, de stekken tweemaal over te teeren, even als de dekken over den vóór-waterloop en vijzelkom, en daarna met gezeefd hamerslag te bestrooijen.

Twee peilschalen van vuren schrooten, wit te verwen, en met zwart te nummeren volgens opgaaf.

Art. 10.

§ 60. *Vermeerdering of vermindering.*

Ofschoon de bijzondere deelen van deze molens zijn opgegeven en bepaald, is de aannemer evenwel verplicht deze algemeene opgaven met de bijzondere te vergelijken, ter voorkoming van alle misrekeningen, welke echter, zoo deze mogten plaats hebben, geheel voor zijn rekening zijn en blijven.

Na de besteding kunnen er geen aanmerkingen op dit bestek en tekening worden gemaakt, wordende alsdan deszelfs inhoud en aanwijzing gehouden voor bekend.

Ingeval er iets in dit bestek mogt vergeten zijn of kwalijk uitgedrukt, dat blijkbaar de goede uitvoering behoort, is de aannemer verplicht, dit te maken en te leveren even als het beschreven.

Bijaldien de Directie eene vermeerdering van werk noodig mogt oordeelen, is de aannemer gehouden zulks te doen. Zullende hij voor deze extra werken, naar het onderstaande tarief worden betaald, maar ook in het omgekeerde geval, wanneer eene vermindering wordt dienstig geacht naar hetzelfde tarief gekort, evenwel na afstrek van 15% ten zijnen behoeve.

Voor zoodanige extra werken zal de aannemer in zijne begrooting moeten opnemen de som van HONDERD GULDEN, die echter voor zoo ver dezelve geheel of gedeeltelijk, niet mogt zijn verwerkt, bij de afrekening van de aannemingssom zal worden gekort.

§ 61. *Tarief.*

Voor een kubiek el bezaagd eikenhout	f 85,00
„ „ „ „ „ greenhout	- 66,00
„ „ „ „ „ vurenhout	- 48,00
„ „ „ „ „ boschkant eikenhout	- 48,00
„ „ „ „ „ bakklinkert in sterke tras	- 25,00
„ „ „ „ „ klinkertmop in sterke stras	- 22,50
„ „ „ „ „ geele mop in basterdtras	- 19,00
„ „ „ „ „ bonte „ „ „	- 15,50
„ „ pond gesmeed ijzer	- 0,40

Alles met arbeidsloon, gereedschappen, transportkosten enz. daaronder begrepen.

§ 62. *Keuring der Bouwstoffen.*

Alle materialen moeten zijn van de beste in hun soort, als:

Het hout zonder vuur, spint, kwasten, scheuren of andere gebreken.

Het greenhout goed oostzeesch, het iperen goed bewaterd, droog zeeuwsch hout; alle hout, waar niet uitdrukkelijk van boschkant gesproken wordt, zuiver meskant, op de bepaalde maten gezaagd en bewerkt.

De steen, welgevormde hardklinkende friesche steen.

De kalk, zuiver gebluschte, vette schelpkalk.

De tras, beste Dortsche tras.

Het zand, zuiver scherp meerzand.

Het ijzer, best Zweedsch, op de bepaalde maten gesmeed en goed geweld.

De teer beste Moscovische.

Alle materialen moeten zijn naar het genoegen van de Directie, en vóór de verwerking aan hare goedkeuring worden onderworpen, terwijl die stukken, welke vóór, onder of zelfs na de bewerking, niet goed mogten worden bevonden, door andere voldoende moeten worden vervangen.

Alle afgekeurde materialen moeten telkens per eerste gelegenheid worden verwijderd.

§ 63. *Behandeling der werken.*

De materialen worden aan het terrein gekeurd, en de werkzaamheden moeten behalve het smidswerk, *allen* zonder onderscheid aan de plaats der bouwing worden uitgevoerd, tenzij het Polder-Bestuur (om tijds gelegenheid) hierop eenige uitzondering toeliet.

Tot de goede uitvoering zal de aannemer eene geschikte houten loots moeten opslaan, goed gedigt en van eene bekwame grootte, naar het genoegen van de Directie.

De aannemer zal zich te gedragen hebben naar de orders van heeren Besteders, of naar die van personen, welke door hen met het opzigt en de uitvoering van dit werk zijn belast.

De menging der metselspecie, de behandeling der metselwerken, de bearbeiding van het hout, moeten even als de verder te bezigen materialen, geheel naar hunne orders worden uitgevoerd.

Alles netjes en wel sluitend te bewerken, het hout dat in het gezigt blijft te schaven en op te schaven naar behooren. De vloerstukken, planken, enz. moeten op elke aanraking met drie taaie spijkers worden gevestigd, welke ten minste twee maal de lengte moeten bezitten van het te vasten hout.

Alle onbekwame, ongeschikte en brutale werklieden worden van het werk verwijderd; terwijl de aannemer daarna voor meer voldoende personen zal moeten zorgen.

§ 64. *Kalkloots en metselspecie.*

De aannemer zal moeten bouwen een behoorlijk gedekte en omschoten kalkloot, met een zonderlijke berging van kalk en tras, waarvan de sleutels moeten berusten onder toezicht van den opzigter.

Voorts een toegankelijk verblijf voor de Directie en den opzigter, bevoorrad en bezolderd, voorzien van twee goede glasramen, een teekentafel, een sluitbare kast en verdere benodigdheden, als: bedstede, tafel, stoelen, enz., enz.

Na den dag der finale afschouwing vervalt alles weder ten voordeele van den aannemer.

Geene specie zal mogen worden beslagen dan in bijzijn van den opzigter, op boete van f 25,00, telkens wanneer dit mogt gebeuren.

De metselspecie zal uit de volgende deelen bestaan, als:

Sterke tras 5 deelen kalk, 3 deelen tras, 0 deelen zand.

Basterd tras 4 deelen kalk, 2 deelen tras, 1 deel zand.

Alles met gelijk gemeten maten, droog aangelegd, en daarna geheel volgens de orders der Directie te behandelen.

Des zondags, en wanneer dit verlangd wordt ook des nachts, moet het werk van wege der aannemer worden bewaakt.

§ 65. *Risico.*

Alle rampen en schade, zonder onderscheid, die vóór den dag der finale goedkeuring en afschouwing mogten voorkomen, zijn geheel voor rekening van den aannemer.

Alle werktuigen, transporten en gereedschappen komen ten laste van den aannemer, blijvende de deswege ontstane ongelukken ook geheel voor zijne verantwoording.

§ 66. *Kunde van den aannemer.*

De aannemer zal de kunde en de geschiktheid moeten bezitten om dit werk te kunnen beheeren en ten uitvoer brengen, en daarvan des gevorderd wordende bewijzen moeten toonen, vooral wat zijne bekwaamheid en bekendheid in molenwerken aangaat.

Hij zal zich bovendien niet van het werk mogen verwijderen, dan met voorkennis van de Directie, en in dat geval een bekwaam en voldoende persoon in zijne plaats stellen, voorzien van de noodige volmagt, om als principale aannemer te kunnen handelen.

Art. 11.

§ 67. *Algemeene voorwaarden.*

De algemeene voorwaarden vastgesteld door Heeren Gedeputeerde Staten van Friesland, bij resolutie van den 14 Maart 1848, no. 12, zullen van kracht zijn, als of zij woordelijk in dit bestek waren begrepen, voor zoo verre zij op dit werk van toepassing kunnen zijn, terwijl de bepaling van art. 6 § 28 daarvan wordt uitgezonderd, even zoo ook art. 7; wordende voorts de in art. 10 § 36 bedoelde trekpenning gesteld op tien gulden, en verder onder dien verstande, dat de verhouding, daarbij tusschen de Directie van den Waterstaat en den aannemer, hier van toepassing is, tusschen het Polder-Bestuur en den aannemer.

Art. 12.

§ 68. *Proefmaling.*

Wanneer de molen tot zoo ver gevorderd is, zal dezelve vóór den dag der opneming, wege en op kosten der Directie, tien dagen, die bij windstille tot zoo lang zullen worden verlengd, door eenen bekwamen molenaar worden bemalen. Zullende alle gebreken, die vóór den dag der afschouwing zoo bij de proefmaling als anderszins aan den molen mogten voorkomen, door den aannemer onverwijld, naar het genoegen van de Directie worden hersteld met bijlevering van alle benoodigde materialen, zonder daarvoor iets te kunnen vorderen.

Art. 13.

§ 69. *Tijdsbepaling.*

Dadelijk na de ontvangst der approbatie, zal de aannemer met dit werk eenen aanvang maken, en met dien spoed voortgaan, dat de metselwerken, behalve de ringmuur om het achtkant, voltooid zijn vóór of op den 1 Junij 1857.

Dat de molen van buiten geheel is afgewerkt vóór of op den 15 Augustus 1857.

Dat de molen maalvaardig en ter proefmaling geschikt is, vóór of op den 1 September 1857, en dat eindelijk, het geheele werk als voltooid en afgedaan ter goedkeuring kan worden aangeboden, vóór of op den laatsten September 1857.

Vervallende de aannemer voorts in eene boete van tien gulden, voor elken dag, waarop hij aan iedere bepaling afzonderlijk, niet voldoet.

De Directie behoudt het regt, om bij te trage voortzetting van het werk, daarin, zelfs te dubbelen koste van den aannemer te voorzien.

Met de metselwerken zal niet mogen worden begonnen, dan na bekomen toestemming van de Directie.

Art. 14.

§ 70. *Betaling.*

De betaling geschiedt in drie gelijke termijnen: de eerste, zoodra de metselwerken gereed en de materialen voor het achtkant zijn aangevoerd, de tweede, zoodra de molen maalvaardig en de proefmaling naar genoegen geëindigd is, de derde termijn, een maand na de finale goedkeuring des werks.

De betaling geschiedt voorts, telkens op bewijzen van de Directie, dat het werk tot zoo ver gevorderd is, en op af te geven ordonnantiën van het Polderbestuur, binnen veertien dagen na de inlevering, zonder korting, dan de kosten van Registratie, Leges, Zegels, Advertentiën enz., welke vóór de besteding worden opgegeven, benevens de kosten waarin de aannemer, door overtreding van 't bestek of de algemeene voorwaarden, mogt zijn vervallen, gelijk ook het niet verwerkte van art. 10.

Art. 15.

§ 71. *Wijze van Besteding.*

De besteding zal plaats hebben overeenkomstig de bepalingen der algemeene voorwaarden, art. 10 § 36 en 37, en wel eerstelijk voor iederen molen geheel afzonderlijk; na afloop daarvan, worden de molens No. 1 en 2, No. 3 en 4 en No. 5 en 6 gecombineerd, en het werk alzoo in drie perceelen aangeboden, hetwelk alleen bij opbod zal plaats hebben.

